

ЯКІСНЕ ОНОВЛЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ (НА ПРИКЛАДІ БОРАТИНСЬКОЇ ОТГ, ЛУЦЬКОГО РАЙОНУ, ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Лось Олександра Юріївна,
3 курс, спеціальність «Політологія»
Мацієвський Ю.В., д.пол.н., проф.

***Анотація.** Одним із завдань реформи децентралізації було здійснити якісне оновлення місцевих політичних еліт, з метою збільшення позитивних наслідків від реформи. Чи вдалося це здійснити? Чи є якісною місцева політична еліта, на прикладі Боратинської ОТГ? На основі теоретичних напрацювань Г. Моски, К. Вальцеля, М. Мінакова виокремлено критерії, за якими здійснюється аналіз. Результатами дослідження є низькі показники відкритості еліти, відсутність впливу негативної репутації депутатів на підтримку їх виборцями.*

***Ключові слова:** децентралізація, місцева еліта, якісне оновлення еліт, критерії якості.*

У 2020 році відбулися місцеві вибори, які закріпили представників у громадах, утворених згідно з новим адміністративно-територіальним устроєм. Ще на початку реформи децентралізації в Україні питання якісного оновлення еліт було одним із проблемних. Проведення ефективної реформи неможливе без заміни працівників чи їх перекваліфікування. На одній із пресконференцій, присвяченій місцевому самоврядуванню, Заступник Міністра розвитку громад та територій В'ячеслав Негода звертав свою увагу на це: «Наша мета – створити спроможні громади, котрі розвиватимуться, а не просто керуватимуть інфраструктурою, виплачуючи своїм керівникам високу зарплату¹».

Якісне оновлення залежить і від кількісних змін. Звернемо увагу на ситуацію із мерами міст обласних центрів. Більшість із посадовців були переобраними на другий, подекуди третій та четвертий терміни². Такі результати створюють передумови для думок, що схожа ситуація може відбуватись і в громадах. Малий відсоток оновлення еліт на місцях, своєю чергою, може створювати пряму загрозу ефективності реформи децентралізації, оскільки є досить висока ймовірність, що людина, яка працювала за минулим регламентом, буде продовжувати виконувати свою роботу так, як це було раніше. Багато досліджень українських науковців спрямовуються на розгляд зміни еліт на загальнодержавному рівні, проте дослідження на нижчих рівнях зустрічаються значно рідше. Відповідь на питання: «На скільки якісною є місцева політична

¹ Синяк Д. 8 гарячих точок реформи. Що розповіли на пресконференції В'ячеслав Негода та Віталій Безгін // Прес-центр ініціативи «Децентралізація». 2020. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12472?page=16> (дата звернення: 25.01.2022).

² Місцеві вибори: кого обирали мерами облцентрів у 2006-2020 роках // Слово і діло. 2020. URL: <https://cutt.ly/POiynBV> (дата звернення: 30.01.2022).

еліта Боратинської ОТГ?» допоможуть глибше усвідомити реалії реформи децентралізації та знайти проблеми, які можуть існувати у громадах.

Метою статті є дослідження якості політичної еліти Боратинської ОТГ через способи та інтенсивність комунікації з громадянами, прийняті рішення на користь розвитку інфраструктури громади та «чистоту» репутації місцевої еліти.

Завданнями дослідження є:

- розглянути наявні визначення «еліти» та її підвиди;
- визначити, кого відносимо до еліти в ОТГ;
- сформулювати критерії «якісності»;
- за критеріями порівняти представників місцевої політичної еліти;
- розглянути рівень інфраструктурного забезпечення громади та кількість коштів із бюджету, що виділявся на розвиток цієї сфери.

При написанні роботи особлива увага зверталась на роботи фундаторів та класиків елітології: В. Парето, Г. Моски, Р. Міхельса. Так, Г. Моска у своїй праці «Правлячий клас» до правлячої меншості, тобто еліти, відносить осіб, які мають матеріальну, інтелектуальну чи моральну переваги над керованою більшістю, або були спадкоємцями осіб, які мали такі ознаки. Іншими словами представники еліти зазвичай наділені тими характеристиками, які є важливими та показними у тому суспільстві, де вони живуть³. В. Парето до власників «ярлика еліт (label of the elite)» відносить не тільки осіб, які мають найвищі показники успіху у своїй сфері, але й осіб, які отримали цей ярлик не власною працею. Наприклад, однією із характеристик приналежності до еліти є матеріальний статус. Зазвичай статки передаються спадково, та навіть коли вони вичерпуються – ярлик може залишатись⁴. Р. Міхельс наділяє лідерів (представників еліти) наступними характеристиками: сила волі, інтелектуальний розвиток, самодостатність, вміння переконувати, безкорисливість, доброта. Проте Міхельс переконаний, що більшість лідерів зловживає своїми повноваженнями для задоволення власних потреб⁵.

Що стосується українських науковців, то Ю. Мацієвський, описуючи українську еліту до та після Помаранчевої революції, робив акцент на політично-культурній складовій елітних груп. «Політична культура елітних груп є відбитком регіональних, демографічних, генераційних та інших чинників, що вплинули на формування зовнішньополітичних орієнтацій, цінностей, стилю поведінки тощо». Також автор виділяє спільні риси для усіх елітних груп України того часу: «персоніфікація влади, збереження і відтворення неопатримоніальних зв'язків, непрозорість прийняття рішень, брак політичної відповідальності та спільних цінностей (національної ідеї), домінування конфліктної риторики й поведінки, негативне ставлення до критики з боку політичних опонентів та ЗМІ⁶». М. Бадер робить наголос на тому, що в ОТГ

³ Moska G. The Ruling Class. New York 1939, p. 556

⁴ Pareto V. The mind and society. New York 1935, p. 530

⁵ Michels R. Political Parties. New York 1962, p. 380

⁶ Мацієвський Ю. В. Еліти в Україні до і після „помаранчевої революції” // Політичний менеджмент. 2010. №2. С. 38–55. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/matsiievskvi_elity.pdf (дата звернення: 27.05.2022).

зберігся клієнтелізм у виборах, оскільки у місцевих громадах людей частіше пов'язують родинні стосунки, або ж вони працюють в одній сфері чи на одному підприємстві. Також автор зазначає, що звичною рисою місцевої політики в Україні є «кишенькові» депутати місцевих рад, якими керують сторонні особи⁷. Зрозуміло, що ці риси не можна вважати якісними, але ці описи науковців допомагають зрозуміти, на які аспекти діяльності еліт потрібно звертати більшу увагу. Зокрема, репутаційний аспект.

Щодо того, кого будемо розглядати, як «місцеву політичну еліту», то доречним вважаємо використовувати диференціацію, яку виділяє І. Ворчакова. Регіональною політичною елітою називає «провідну соціальну групу, що може розв'язувати регіональні питання у межах певної адміністративно-територіальної одиниці, а також лобіювати інтереси регіону на загальнонаціональному рівні⁸». До неї вона відносить посадових осіб виконавчої влади (голови облдержадміністрацій, їхні заступники, керівники управлінь та відділів адміністрації), депутатів і т. п. Оскільки, ми досліджуємо територіальну громаду, то доречним вважаємо використання наступного списку представників політичної еліти громади: Голова ОТГ, депутати ОТГ.

Для того, щоб дати відповідь на наше дослідницьке питання, необхідно виділити ті фактори чи елементи, які впливають на якість політичної еліти⁹. Про це писав німецький політолог К. Вальцель. Він робив акцент на економічному рівні життя громадян. Також цей критерій застосовується у індексі Elite quality report. Проте оцінка за цим критерієм створюється на основі думки експертів. Для того, щоб відійти від цього, пропонуємо розглядати цей критерій через оновлення інфраструктури громади, оскільки цей показник можна виміряти. Порівняємо наявну інфраструктуру в громаді за часів минулого скликання та теперішнього. Дослідимо, чи відбулись якісні зміни у цій сфері.

Український дослідник М. Мінаков висуває критерії підзвітності та відкритості політичних еліт. Цей критерій є важливим для виміру якості еліт у територіальних громадах. Адже однією із цілей децентралізації було посилити участь громадян у прийнятті рішень. Досліджувати цей критерій будемо через наявність бюджету участі і його використання, кількість петицій та їх розгляд представниками влади, запити, публікування звітів, наявність біографічної інформації про голову громади та депутатів.

Якість місцевої політичної еліти: вимір за критеріями

Боратинська ОТГ – це сільська об'єднана територіальна громада, що розташована у Луцькому районі Волинської області. У 2020 році, згідно з перспективним планом території Волинської області, який Уряд затвердив 13

⁷ Бадер М. Ризик захоплення влади місцевими елітами в реформі децентралізації в Україні // Voxukraine. 2021. URL: <https://voxukraine.org/rizik-zahoplennva-vladi-mistsevimi-ELITAMI-v-reformi-detsentralizatsivi-v-ukravini/> (дата звернення: 07.05.2022).

⁸ Ворчакова І. Є. Регіональна політична еліта: принципи структуризації та можливості лобіювання інтересів // Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна, серія «Питання політології». Том 27. № 1132. 2014. С. 82–87. URL: <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/1359/1116> (дата звернення: 27.05.2022).

⁹ Мацієвський Ю. В., Лебедюк В. М. Як писати наукові роботи з політології?. Острог : вид-во Нац. університету "Острозька акад.", 2015. 148 с.

травня 2020 року¹⁰, до Боратинської ОТГ мали увійти Гіркополонківська, Баківцівська, Радомишльська та Коршівська громади. На місцевих виборах, 25 жовтня 2020 року, громадяни обирали голову та депутатів до нової громади, а вже з 4 грудня новообраний голова та депутати затвердили рішення про початок дії їх повноважень¹¹.

Головою новоствореної ОТГ став Яручик Сергій Олександрович. Він був єдиним кандидатом на цю посаду й отримав 6 тисяч 115 голосів, що становить 96,6% від кількості населення, що проголосувало¹². У 2002 році Яручик вперше став головою тодішньої Боратинської сільської ради. Після цього, ніхто інший цю посаду не займав¹³. Навіть після утворення громади, громадяни віддавали перевагу Сергію Яручику. Тобто Сергій Олександрович при владі є вже незмінно 20 років. Враховуючи той факт, що голова громади очолював минулу еліту громади, тобто представників сьомого скликання, проведемо аналіз зміни депутатів. Усього в Боратинській ОТГ 26 депутатів. 16 депутатів, що становить 61,5% від загальної кількості депутатів, були представниками попередньої еліти, 38,5% - відсоток оновлення еліти. У **Таблиці 1** подано поіменний список депутатів із вказанням їх попередньої зайнятості.

Таблиця 1. Кількісне оновлення депутатів XIII скликання Боратинської ОТГ

Прізвище, ім'я, по батькові депутата/депутатки	Чи був/була у попередній еліті?	Минула зайнятість
Ільюк Сергій Володимирович	Так	Боратинська ОТГ
Васильчук Олександр Сергійович	Ні	Бізнес
Веремчук Вадим Богданович	Ні	Луцька районна рада
Скиданюк Лариса Іванівна	Так	Гіркополонківська ОТГ
Герасимчук Світлана Володимирівна	Так	Гіркополонківська ОТГ
Пастерук Руслана Миколаївна	Так	Баківцівська ОТГ
Янюк Петро Дмитрович	Так	Боратинська ОТГ
Шумський Юрій Вікторович	Так	Гіркополонківська ОТГ
Павлович Ігор Іванович	Так	Боратинська ОТГ
Черняк Ярослав Ярославович	Ні	Бізнес
Мороз Андрій Леонідович	Так	Гіркополонківська ОТГ
Цейко Юрій Феодосійович	Ні	Волинська обласна рада

¹⁰ Уряд затвердив перспективні плани п'яти областей // Урядовий портал. 2020. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/urvad-zatverdiv-perspektivni-plani-pvati-oblastei> (дата звернення: 27.05.2022).

¹¹ Рішення 1 сесії 8 скликання від 04 грудня 2020 року // Сайт Боратинської ОТГ. 2020. URL: <https://boratyn.ukraina.org.ua/documents/rishennya-1-sesii-8-sklikannya-vid-04-grudnya-2020-roku>. (дата звернення: 27.05.2022).

¹² Вибори у Боратинській громаді: хто став головою і депутатами // Сайт Боратинської ОТГ. 2019. URL: <https://boratyn.silrada.org/vybory-u-boratynskij-gromadi-hto-stav-golovovu-i-deputatamy/> (дата звернення: 27.05.2022).

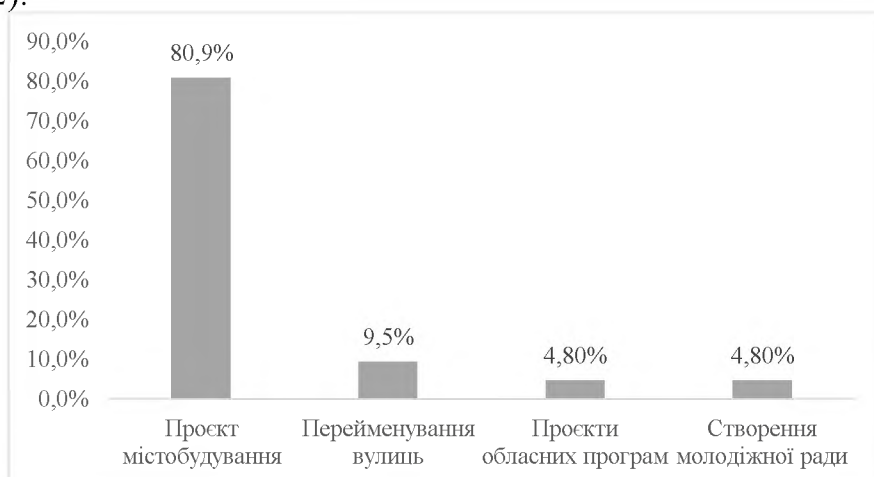
¹³ Перший рік сільський голова повинен йти позаду громади, – Сергій Яручик // Перший. 2017. URL: <https://pershyj.com/p-pershii-rik-silskii-golova-povinen-iti-pozadu-gromadi-sergii-yaruchik-8670> (дата звернення: 27.05.2022).

Коваль Людмила Вікторівна	Так	Гіркополонківська ОТГ
Косарук Вікторія Ярославівна	Так	Боратинська ОТГ
Собуцький Микола Тихонович	Ні	Луцька районна рада
Стецькович Роман Іванович	Ні	ЖКП № 2. Луцьк
Мацієвський Дмитро Володимирович	Так	Гіркополонківська ОТГ
Садчиков Вадим Русланович	Ні	Студент
Ільюк Роман Ігорович	Так	Боратинська ОТГ
Сахан Людмила Андріївна	Так	Боратинська ОТГ
Олейник Ігор Юрійович	Ні	Бізнес
Пігула Алла Борисівна	Так	Боратинська ОТГ
Левчук Анатолій Олександрович	Так	Боратинська ОТГ
Москвич Віталій Степанович	Так	Боратинська ОТГ
Бас Інна Леонідівна	Ні	Луцька районна рада
Собуцький Микола Миколайович	Ні	Луцька міська рада

Джерела: Постанова №72 Боратинської ОТГ. URL: <https://cutt.ly/pXzHoLM> (дата звернення: 12.02.2022); офіційна сторінка Facebook Гіркополонківської ОТГ. URL: <https://cutt.ly/jXzHeRC>

Перейдемо до аналізу еліти за критеріями. Розпочнемо з критерію відкритості. Проаналізувавши офіційний сайт Боратинської ОТГ стикнулися із проблемою висвітлення інформації. Зокрема відсутня будь-яка інформація, пов'язана з біографією депутатів та голови громади. Комунікація політичної еліти Боратинської ОТГ із жителями громади зосереджується лише на громадських обговореннях. Основна маса тем для громадського обговорення припадає на обговорення плану містобудування. Що стосується інших тем, то їх є значно менше. Двічі виставлялось на обговорення, питання про перейменування однієї й тієї ж вулиці. Особливістю громадських обговорень є те, що відсутня інформація, щодо рішень прийнятих на них. Наприклад, громадське обговорення щодо створення молодіжної ради відбулось, але рішення по обговоренню відсутнє та й результатів щодо створення молодіжної ради немає. Детальну статистику, можна побачити на **Рисунку 1**.

Рис. 1. Розподіл тем, які виставлялись на публічне обговорення за весь період діяльності політичної еліти Боратинської ОТГ (грудень 2020 – лютий 2022).

Джерело: дані зібрані на основі публічної інформації, розміщеної на офіційній сторінці Боратинської ОТГ.

Інших видів комунікації не було помічено. На сайті громади відсутня інформація щодо запитів, які були подані, щодо відповідей на них. Також відсутній громадський бюджет, що дещо обмежує можливості громадян безпосередньо впливати на розвиток громади. На сайті не зустрічається інформації про можливості подання петицій, відповідно і самих петицій немає. Звітність, щодо діяльності голови громади чи депутатського корпусу та виконання бюджетів, подається регулярно.

У паспорті Боратинської ОТГ¹⁴ є детальний опис природно-географічного розташування та ресурсної бази громади. Це свідчить про те, що місцева еліта є обізнаною у перевагах своєї громади та в плануванні розвитку ОТГ буде звертати на це увагу. Громада розташована неподалік обласного центру, що сприяє розвитку транспортних шляхів та є зручним для жителів громади. Велика кількість придатних для земельного господарства земель, сприяють розвитку сільського господарства. Деякі представники еліти займалися бізнесом пов'язаним саме з аграрною промисловістю.

На території громади розміщена велика кількість підприємств, що сплачують податки до бюджету ОТГ. Це 2 сільськогосподарські підприємства — «Волинь-Зерно-Продукт», чий комбикормовий завод та елеватор розташовані в селі, та «Агротехсервіс», який орендує в Боратині землю, а також «Ласка», котра займається випічкою, «Волинь Фарм» — склади фармацевтичної компанії, Гнідавський цукровий завод, асфальтні заводи та завод Krombegr&Shubert Україна, який займається виготовленням електронних деталей¹⁵.

Розвиток інфраструктури – це важлива складова обов'язків політичної еліти громади. Створення зручних умов для проживання громадян є завданням, яке потрібно постійно контролювати та вдосконалювати. Проведемо аналіз ситуації з інфраструктурою до каденції теперішньої еліти та під час дії їх повноважень.

Для початку варто визначити на які показники будемо в інфраструктурі будемо звертати увагу. Асоціація міст України у практичному посібнику «Формування спроможної територіальної громади»¹⁶ пропонує наступний перелік інфраструктурного забезпечення спроможної громади:

– Приміщення для органу місцевого самоврядування об'єднаної громади з урахуванням додаткових функцій управління фінансами та комунальною власністю, містобудівною діяльністю, освітою, охороною здоров'я, культурою, соціальним захистом тощо.

– Приміщення для поліклініки (амбулаторії), лікарні широкого профілю.

¹⁴ Паспорт Боратинської ОТГ // Сайт Боратинської ОТГ. 2021. URL: https://boratvn.ukraina.org.ua/sites/boratvn.ukraina.org.ua/files/inline-files/pasport-gromadi_1.pdf (дата звернення: 27.05.22).

¹⁵ Сільський ревізор. Боратин // Сільський ревізор. URL: <https://agropolit.com/selskij-revizor/335-silskiv-revizor-boratin> (дата звернення: 30.05.22).

¹⁶ Формування спроможної територіальної громади // Асоціація міст України. 2-ге вид. 2015. URL: <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/posibnyk.tergrweb.pdf> (дата звернення: 15.05.2022).

- Приміщення для територіального центру надання соціальних послуг.
- Приміщення для Центру надання адміністративних послуг.
- Окрема будівля для органів правопорядку та муніципальної варти.
- Приміщення для органів державної влади (пенсійного фонду, центру зайнятості, скарбниці, реєстрації актів цивільного стану та майнових прав).
- Приміщення для пожежної частини.

Загалом, уся інфраструктура, яка є зараз у користуванні Боратинської ОТГ, є отримана шляхом об'єднання громад. Нових елементів інфраструктури не додавалось. У **Таблиці 2** подано список інфраструктурних одиниць, які є у користуванні Боратинської ОТГ.

Таблиця 2. Інфраструктурне забезпечення Боратинської ОТГ

Тип інфраструктурної одиниці	Кількість	Назва
Заклади загальної середньої освіти	10	ЗОШ I-III ст. с. Промінь, ЗОШ I-III ст. с. Мстишин, Баївська ЗОШ I-III ст., ЗОШ I-III ст. с. Рованці, ЗОШ I-III ст. с. Боратин, КЗ «Коршівська гімназія», КЗ «Гіркополонківський ліцей», КЗ «Ратнівський ліцей», КЗ «Радомишльський ліцей», КЗ «Лаврівський ліцей».
Заклади дошкільної освіти	8	Гіркополонківський ЗДО № 1 «Ромашка», Коршовецький ДНЗ «Сонечко» Баївський ДНЗ «Золота рибка», Боратинський ДНЗ «Сонечко», Гіркополонківський ЗДО № 2 «Калинка», ЗДО «Казка» с. Лаврів, Ратнівський ЗДО «Барвінок», Коршівський ЗДО «Ромашка».
Заклади медичної сфери	11	Амбулаторії: Боратин, Баїв, Гірка Полонка, Лаврів. ФАПи: Ратнів, Полонка, Оздів, Рованці, Промінь, Мстишин, Радомишль.
Заклади культури	11	БК/Клуби: Баківці, Гірка Полонка, Городище, Коршів, Лаврів, Новостав, Озеряни, Радомишль, Ратнів. Музеї: Гірка Полонка, Баїв
Спортивна інфраструктура	12	Спортивний комплекс: Боратин. Стадіони: Боратин, Ратнів, Лаврів, Рованці, Гірка Полонка, Баїв, Городище, Промінь, Радомишль, Мстишин, Оздів.
Центри надання адміністративних послуг	9	Центральний офіс: с. Боратин. Територіальний підрозділ: с. Гірка Полонка. 7 віддалених робочих місць: с. Баїв, с. Промінь, с. Лаврів, с. Коршів, с. Ратнів, с. Радомишль, с. Баківці.

Джерело: дані з офіційної сторінки Боратинської ОТГ. URL: <https://cutt.ly/iXzH5mZ>

Інформації, щодо наявності будівлі органу правопорядку немає. Проте на території громади працюють четверо офіцерів поліції, які здійснюють контроль за дотриманням правопорядку в громаді¹⁷. Через відсутність приміщення, громадяни повинні контактувати з поліцейськими індивідуально, через номери телефонів, що є не дуже зручно. Проте керівництво громади не виділяло з бюджету коштів на побудову нової будівлі чи виділення приміщення. Пожежна частина на території громади відсутня. Контроль за цими територіями здійснює ДСНС у Волинській області. Приміщення для надання соціальних послуг знаходяться у будівлі ЦНАПу. Показовим є ситуація зі світлофорами. В одному з інтерв'ю, колишня голова Гіркополонківської громади акцентувала на необхідності розміщення на території громади світлофора. Оскільки через територію громади проходить траса сполученням Луцьк-Львів і через великий потік автомобілів трапляються ДТП¹⁸. Проте, за її каденції світлофор так і не з'явився. Але і при новій еліті змін не відбулось. Логічно, що депутати, які раніше були у Гіркополонківській громаді, знали про цю проблему, оскільки готувались проєктні документи. Проте після об'єднання питання про розміщення світлофора ними не підіймалось.

З нових об'єктів інфраструктури за каденції нової еліти з'явився тільки міст між населеними пунктами. Також відбувався ремонт дорожнього сполучення та ремонт шкільних приміщень. У Додатку № 6 «Розподіл коштів бюджету розвитку на здійснення заходів на будівництво, реконструкцію і реставрацію, капітальний ремонт об'єктів виробничої, комунікаційної та соціальної інфраструктури за об'єктами у 2021 році¹⁹» вказано про фінансування реконструкції дитячого садка, фінансування бібліотек, утримання сільської ради та виділення коштів для благоустрою населених пунктів. Детальна інформація подана у **Таблиці 3**.

У 2022 році видатки з бюджету на будівництво, реконструкцію інфраструктури були більшими. Знову основний акцент був на капітальному ремонті закладів дошкільної та середньої освіти, ремонт будинків культури, утримання бібліотек.

¹⁷ У Боратинській громаді розпочали роботу поліцейські офіцери // Сайт Боратинської ОТГ. 2020. URL: <https://boratvn.silrada.org/u-boratvnskij-gromadi-rozpochalv-robotu-policzejski-oficzery/> (дата звернення: 28.05.22).

¹⁸ Очільниця ОТГ на Волині про власні пріоритети, відносини з Вячеславом Рубльовим і не тільки [Електронний ресурс] // ВолиньІнфа. 2020. URL: <https://volyninfa.com.ua/news/volyn/2020/02/18/23624/> (дата звернення: 30.05.22).

¹⁹ Рішення 2 сесії 8 скликання від 24 грудня 2020 року [Електронний ресурс] // Сайт Боратинської ОТГ. 2020. URL: <https://boratvn.ukraina.org.ua/documents/rishennva-2-sesii-8-sklikannva-vid-24-grudnva-2020-roku> (дата звернення: 30.05.22).

Таблиця 3. Розподіл коштів бюджету розвитку на здійснення заходів на будівництво, реконструкцію і реставрацію об'єктів інфраструктури у 2021 році

Найменування об'єкта будівництва/ вид будівельних робіт	Обсяг видатків бюджету розвитку, які спрямовуються на будівництво об'єкта у бюджетному періоді, гривень
Організація благоустрою населених пунктів	200 000
Реконструкція дитячого садка (добудова двох груп) на вул. Центральній, 20 в с.Боратин Луцького району Волинської області	1 396 986
Комунальне підприємство «Боратин» - внески до статутного капіталу суб'єкту господарювання	1 500 000
Відділ культури та молодіжної політики Боратинської сільської ради	50 000
Відділ культури та молодіжної політики Боратинської сільської ради	50 000
Забезпечення діяльності бібліотек	50 000
Усього:	3 146 986

Джерело: дані з офіційної сторінки Боратинської ОТГ. URL: <https://boratyn.ukraina.org.ua/vykonannya-byudzhetu>

Керівництво громади, через значну кількість ламань водогону у 2021 році, вирішило здійснити реконструкцію водопроводу у двох селах, де ці ламання раніше зустрічались. Це позитивно характеризує політичну еліту громади.

Репутаційні особливості представників еліти Боратинської ОТГ

Репутація – це важливий елемент іміджу будь-якої публічної особи. Позитивна репутація може збільшувати рівень підтримки до представника влади, а негативна – навпаки. Розглянемо, чи потрапляли представники політичної еліти Боратинської ОТГ у «скандали», що могло вплинути на їхню репутацію. Голова громади Сергій Яручик не фігурував у великій кількості скандалів. Вдалось знайти лише одну історію, яка сталась у 2021 році, де голова громади фігурував. Це ситуація із земельною ділянкою, яку протягом 20 років обробляли місцеві жителі. Ця ділянка не була приватизована, але жителі, які користувались ділянкою, наголошували на тому, що звертались неодноразово до сільської ради із проханням на приватизацію. На що отримували відмови, але надали цю ж ділянку у користування іншій особі, яка мала на меті використати цю ділянку під забудову. Голова громади журналістам, які готували репортаж про це, повідомив, що нічого про цю ситуацію раніше не знав²⁰.

Вадим Веремчук – потрапив у скандал, у 2016 році, навколо корупційних схем із розкрадання бюджету районної ради. У Веремчука були обшуки в рамках

²⁰ У Боратині бульдозер зніс засіяні городи [Електронний ресурс] // Перший. 2021. URL: <https://pershyi.com/p-u-boratini-buldozer-znis-zasivani-gorodi-49965> (дата звернення: 30.05.22).

можливих порушень на КП «Луцьке» – комунального підприємства районної ради, адже він як колишній заступник голови райради міг бути причетний до ухвалення рішень щодо спорудження скандальних котелень. Сам же депутат стверджував, що це переслідування його, як представника опозиції до тодішньої владної партії²¹.

Руслана Пастерук – колишня голова Баківцівської ОТГ, потрапила у скандал, у 2020 році, навколо незаконного проінвентаризування та реєстрування права комунальної власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення, що перебували у користуванні ДП «Дослідне господарство «Перемога». Зазначимо, що на цьому підприємстві працює її чоловік. Лише у липні 2020 року, Баківцівська ОТГ прийняла понад 200 рішень про надання громадянам дозволів на виготовлення проєктної документації із землеустрою, щодо відведення у власність земельних ділянок в межах двох гектарів із масиву земель державної власності²². По цій справі відбувся суд, який арештував усі незаконно приватизовані ділянки та наклав штраф на Баківцівську ОТГ.

У 2019 році у скандал потрапила ціла група депутатів Гіркополонківської ОТГ, у яких відбувся конфлікт із головою громади. Ніна Симонович (голова ОТГ) покинула засідання, оголосивши його перерву до наступного дня, проте депутати продовжували приймати рішення без її участі. Пізніше, вони все ж скасували прийняті рішення²³.

Юрій Цейко, у 2021 році, потрапив у скандал навколо звіряння майна КП «Луцький районний центр первинної медико-санітарної допомоги». Цей центр перейшов у розпорядження Ківерцівської ОТГ. Заступник Ківерцівського міського голови Віктор Лисюк у складі комісії з прийняття-передання нерухомого та іншого майна прибув в Боратинську амбулаторію загальної практики сімейної медицини, що входить до складу ЦМСД, аби звірити майно. Але Юрій Цейко разом із ще одним чоловіком, який теж представився депутатом Боратинської ОТГ (встановити особу не вдалось) перешкоджав цьому. Представниками Ківерцівської ОТГ була подана заява до поліції. Пізніше Сергій Яручик повідомив, що більше схожих інцидентів не буде²⁴.

Інші депутати не були помічені у скандалах чи конфліктах, тому можна говорити про «чисту» репутацію цих представників. Особливістю Боратинської ОТГ є те, що навіть фігурування у скандалах, корупційних схемах чи конфліктах, не впливає на виборців. Вони продовжують обирати цих представників.

²¹ Скандальне комунальне підприємство фігурує в 10 кримінальних провадженнях [Електронний ресурс] // ВолиньPost. 2018. URL: <https://cutt.lv/xJgpxq> (дата звернення: 31.05.22).

²² На Волині група скандальних аграрників намагається роздерибанити землі громади [Електронний ресурс] // Під прицілом. 2020. URL: <https://p-p.com.ua/news/na-volvni-grupa-skandalnvkh-agrarnvkv-na-magaetsva-rozderybanvty-zemli-gromady/> (дата звернення: 31.05.22).

²³ Скандал під Луцьком, або Великий переполюх у маленькій Гіркій Полонці [Електронний ресурс] // Конкурент. 2019. URL: <https://konkurent.ua/publication/35207/skandal-pid-lutskom-abo-velikiv-perepoloh-u-malenskiv-girkiv-polontsi/> (дата звернення: 31.05.22).

²⁴ Заступник мера Ківерців написав заяву в поліцію на депутата через перешкоджання [Електронний ресурс] // ВолиньPost. 2021. URL: <https://www.volynpost.com/news/182544-zastupnyk-mera-kiverciv-napysav-zaiavu-v-polycivu-na-deputata-cherez-pereshkodzhannia> (дата звернення: 31.05.22).

У цій роботі було здійснено вимір якості політичної еліти Боратинської ОТГ за критеріями: відповідність освіти до комісії, у яку входять депутати, взаємодія з жителями громади, прийняті рішення по розвитку інфраструктури в громаді, репутація (фігурування у скандалах).

Отримали наступні результати. Рівень освіти представників еліти є високим – лише 1 представник має не вищу, а середню освіту. Проте через недостатню кількість розміщеної інформації на сайті Боратинської ОТГ, не вдалось здійснити повний аналіз рівня освіти депутатів та провести зв'язок їхньої спеціалізації із комісією, у яку вони входять. Комунікація із громадянами є на низькому рівні. Присутня лише одна форма впливу громадян на прийняття рішень: громадські обговорення. Інфраструктурне забезпечення є на високому рівні, але отримане воно шляхом об'єднання громад та попередньої розбудови інфраструктури у них. Відсутнє приміщення для органу муніципальної варти та правопорядку й планів, щодо його створення немає. У 2021 та 2022 році основний акцент еліта робила на ремонті вже наявного забезпечення, а не на побудові нових об'єктів. Репутація деяких депутатів є негативною. Зустрічалися фігурування у корупційних схемах, конфліктах із представниками інших ОТГ. Варто зазначити, що така репутація не впливала на рівень підтримки депутатів.

Загалом, голові громади та депутатському корпусу потрібно звернути більшу увагу на власну репутацію та на засоби комунікації з громадянами. Також варто створити умови для забезпечення громадян доступом до інформації про осіб, яких громадяни обрали.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бадер М. Ризик захоплення влади місцевими елітами в реформі децентралізації в Україні // Voxukraine. 2021. URL: <https://voxukraine.org/rizik-zahoplennya-vladi-mistsevimi-elitami-v-reformi-detsentralizatsiyi-v-ukrayini/> (дата звернення: 07.05.2022).
2. Вибори у Боратинській громаді: хто став головою і депутатами // Сайт Боратинської ОТГ. 2019. URL: <https://boratyn.silrada.org/vyborv-u-boratynskij-gromadi-hto-stav-golovoyu-i-deputatamy/> (дата звернення: 27.05.2022).
3. Ворчакова І. Є. Регіональна політична еліта: принципи структуризації та можливості лобіювання інтересів // Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна, серія «Питання політології». Том 27. № 1132. 2014. С. 82–87. URL: <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/1359/1116> (дата звернення: 27.05.2022).
4. Заступник мера Ківерців написав заяву в поліцію на депутата через перешкоджання // ВолиньPost. 2021. URL: <https://www.volynpost.com/news/182544-zastupnyk-mera-kiverciv-napysav-zaiavu-v-policiyu-na-deputata-cherez-pereshkodzhannia> (дата звернення: 31.05.22).
5. Мацієвський Ю. В. Еліти в Україні до і після „помаранчевої революції” // Політичний менеджмент. 2010. №2. С. 38–55. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/matsiievskiy_elity.pdf (дата звернення: 27.05.2022).

6. Мацієвський Ю. В., Лебедюк В. М. Як писати наукові роботи з політології?. Острог : вид-во Нац. університету «Острозька акад., 2015. 148 с.
7. Місцеві вибори: кого обирали мерами облцентрів у 2006-2020 роках // Слово і діло. 2020. URL: <https://cutt.ly/POjvnBV> (дата звернення: 30.01.2022).
8. На Волині група скандальних аграрників намагається роздерибанити землі громади [Електронний ресурс] // Під прицілом. 2020. URL: <https://p-p.com.ua/news/na-volyni-grupa-skandalnykh-agrarnykyv-namagaetsya-rozderybanyty-zemli-gromady/> (дата звернення: 31.05.22).
9. Очільниця ОТГ на Волині про власні пріоритети, відносини з В'ячеславом Рубльовим і не тільки [Електронний ресурс] // ВолиньІнфа. 2020. URL: <https://volyninfa.com.ua/news/volyn/2020/02/18/23624/> (дата звернення: 30.05.22).
10. Паспорт Боратинської ОТГ // Сайт Боратинської ОТГ. 2021. URL: https://boratyn.ukrainia.org.ua/sites/boratyn.ukrainia.org.ua/files/inline-files/pasport-gromadi_1.pdf (дата звернення: 27.05.22).
11. Перший рік сільський голова повинен йти позаду громади, – Сергій Яручик // Перший. 2017. URL: <https://pershyj.com/p-pershii-rik-silskii-golova-povinen-iti-pozadu-gromadi-sergii-yaruchik-8670> (дата звернення: 27.05.2022).
12. Рішення 1 сесії 8 скликання від 04 грудня 2020 року // Сайт Боратинської ОТГ. 2020. URL: <https://boratyn.ukrainia.org.ua/documents/rishennya-1-sesii-8-sklikannya-vid-04-grudnya-2020-roku>. (дата звернення: 27.05.2022).
13. Рішення 2 сесії 8 скликання від 24 грудня 2020 року // Сайт Боратинської ОТГ. 2020. URL: <https://boratyn.ukrainia.org.ua/documents/rishennya-2-sesii-8-sklikannya-vid-24-grudnya-2020-roku> (дата звернення: 30.05.22).
14. Синяк Д. 8 гарячих точок реформи. Що розповіли на пресконференції В'ячеслав Негода та Віталій Безгін // Прес-центр ініціативи «Децентралізація». 2020. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12472?page=16> (дата звернення: 25.01.2022).
15. Сільський ревізор. Боратин // Сільський ревізор. URL: <https://agropolit.com/selskij-revizor/335-silskiy-revizor-boratin> (дата звернення: 30.05.22).
16. Скандал під Луцьком, або Великий переполюх у маленькій Гіркій Полонці // Конкурент. 2019. URL: <https://konkurent.ua/publication/35207/skandal-pid-lutskom-abo-velikiy-perepoloh-u-malenkiy-girkiy-polontsi/> (дата звернення: 31.05.22).
17. Скандальне комунальне підприємство фігурує в 10 кримінальних провадженнях // ВолиньPost. 2018. URL: <https://cutt.ly/xJgpexq> (дата звернення: 31.05.22).
18. У Боратині бульдозер зніс засіяні городи // Перший. 2021. URL: <https://pershyj.com/p-u-boratini-buldozer-znis-zasiyani-gorodi-49965> (дата звернення: 30.05.22).
19. У Боратинській громаді розпочали роботу поліцейські офіцери // Сайт Боратинської ОТГ. 2020. URL: <https://boratyn.silrada.org/u-boratynskij-gromadi-rozpochaly-robotu-policzejski-oficzery/> (дата звернення: 28.05.22).

20. Уряд затвердив перспективні плани п'яти областей // Урядовий портал. 2020. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zatverdiv-perspektivni-plani-pyati-oblastej> (дата звернення: 27.05.2022).
21. Формування спроможної територіальної громади // Асоціація міст України. 2-ге вид. 2015. URL: <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/posibnyk.tergrweb.pdf> (дата звернення: 15.05.2022).
22. Michels R. Political Parties. New York 1962.
23. Moska G. The Ruling Class. New York 1939.
24. Pareto V. The mind and society. New York 1935.